

KURATORIUM OŚWIATY

w Białej Podlaskiej

BIULETYN INFORMACYJNY

Nr 3/93

Biała Podlaska 9 lutego 1993r.

- 5) prowadzę następujące zespoły dla nauczycieli wych. przedszkolnego:
- zespoły tematyczno-problemowe,
 - zespoły rejonowe w gminach,
 - zespoły w/g kompetencji i zainteresowań,
 - zespoły dla nauczycieli nowatorów,
 - zespoły dla nauczycieli rozpoczynających pracę.

II. Organizuję przy współpracy z CODN, szkołami wyższymi i WOM – doskonalenie i dokształcanie nauczycieli.

Podczas konsultacji zespołowych i indywidualnych zachęcam nauczycieli do kształcenia się i doskonalenia na kursach różnego rodzaju. Obecnie nauczycielki wychowania przedszkolnego uczestniczą w kursach organizowanych przez WOM:

1. Rytm, muzyka, śpiew.
2. Metody wspomaganie rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym.

III. Gromadzę, opracowuję i upowszechniam innowacje pedagogiczne, przy współpracy Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej i nauczycieli nowatorów:

1. konspekty z różnych dziedzin wychowania przedszkolnego,
2. przykładowe plany pracy wychowawczo-dydaktycznej dla dzieci 6-letnich,
3. wykonanie pomocy dydaktycznych do nauki czytania w formie rebusów.

Inspiruję nauczycieli do stosowania różnorodnych metod i form pracy nauczania twórczego i eksperymentowania pedagogicznego oraz do udziału w konkursach i odczytach pedagogicznych.

IV. Pomagam nauczycielom w uzyskiwaniu stopni specjalizacji zawodowej udzielając konsultacji na ten temat, jak również przygotowując nauczyciela do praktycznego egzaminu.

V. Współpracuję z ośrodkami pedagogicznymi:

1. z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w zakresie propagowania nowości pedagogicznych.
2. z WPWZ, celem dokonania analizy dotyczącej dzieci z niedoborami rozwojowymi i uzdolnieniami.

NAUCZANIE POCZĄTKOWE

doradcy: mgr Jadwiga Chról, mgr Stanisława Kania, mgr Grażyna Laszuk.

**"Oczy dziecka są odbiciem
jego duszy, pragnień i marzeń.
Bacz zatem, aby nigdy nie były smutne"**

Praca doradców nauczania początkowego koncentruje się wokół następujących zagadnień:

1. Przygotowanie nauczycieli do praktycznych egzaminów w zakresie stopni specjalizacji zawodowej (pomoc metodyczna, merytoryczna i organizacyjna).
2. Przeprowadzanie egzaminów praktycznych na stopnie specjalizacji zawodowej.
3. Organizowanie i prowadzenie zespołów metodycznych w grupach problemowych
 - a) nauczycieli rozpoczynających pracę,
 - b) nauczycieli nowatorów,
 - c) ogółu nauczycieli uczących w klasach I–III.
4. Pomoc w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli (kurs przedmiotowo–metodyczny nauczania początkowego – rytmika, taniec, śpiew).
5. Prowadzenie doradztwa dla nauczycieli ubiegających się o ocenę pracy –pomoc w opracowywaniu rozkładów materiału, pisaniu konspektów i prowadzeniu lekcji.
6. Organizowanie giełd książek i rozprowadzanie najnowszych materiałów metodycznych.
7. Opracowanie wzorcowych konspektów i materiałów metodycznych w/g aktualnych tendencji w nauczaniu początkowym.
8. Analiza najnowszych podręczników i materiałów metodycznych oraz pomoc w realizacji ich treści.
9. Pomoc w wizytacji szkół (przygotowanie sprawdzianów, prowadzenie badań wyników nauczania, wnikliwa ocena nauczycieli).

W roku szkolnym 1993/94 praca nauczycieli doradców klas I–III wzbogaci się o nowe formy pracy, a mianowicie:

1. Wdrażanie dramy jako metody aktywnej w procesie nauczania i wychowania.
2. Wdrażanie treści wychowania proekologicznego w nauczaniu środowiska.
3. Opracowanie regulaminu konkursów na:
 - wzorcową pracownię nauczania początkowego,
 - konkurs ortograficzny klas III,
 - konkurs recytatorski klas II–III.

JĘZYK POLSKI

doradcy:

mgr Teresa Kosyra—Cieślak [szkoły ponadpodstawowe],
mgr Wera Rogacin, mgr Maria Sawicka

Bo w nieszczęściu potrzebny jakiś ład i piękno

[*Czesław Miłosz*]

Praca doradców w roku szkolnym 1992/93 koncentruje się wokół następujących zagadnień :

1. Podnoszenie sprawności językowej uczniów w mowie i w piśmie na wszystkich poziomach nauczania.
2. Poszerzanie kompetencji czytelniczych uczniów zgodnie z założeniami programów nauczania.
3. Indywidualizacja procesu nauczania języka polskiego i twórcze podejście do materiału programowego.

Realizacji tych celów służą m.in.:

- przykładowe rozkłady materiału, konspekty lekcji, analizy utworów literackich itp. udostępniane nauczycielom w formie publikacji lub prezentowane na zespołach samokształceniowych (np. propozycja cyklu lekcji na temat "Mistrza i Małgorzaty" M. Bulhakowa w szkołach ponadpodstawowych);
- udostępnianie testów i sprawdzianów do badania wyników nauczania np. (podstawa samokształcenia – dla klas maturalnych, język autorów różnych epok – syntezy przedmaturalne itp.);
- umożliwianie nauczycielom oglądania lekcji prowadzonych przez doradcę lub doświadczonego kolegę;

Inne formy doskonalenia nauczycieli:

1. W tym roku zapoczątkowana została tradycja literackich konferencji naukowych organizowanych przez Zakład Literatury Współczesnej UMCS w Lublinie. We wrześniu 92 odbyła się w Kodniu sesja naukowa "Literatura współczesna w Europie Środkowo-Wschodniej. Ograniczenia, wzmówienia, mistyfikacje.". Sesje takie będą kontynuowane w latach przyszłych.
2. Aktualnie prowadzone jest seminarium analizy tekstów literackich ze szczególnym uwzględnieniem poezji współczesnej. Seminarium trwa od października 1992 do maja 1993 w wymiarze 80 godzin. Nauczyciele uczestniczący we wszystkich spotkaniach otrzymują zaświadczenia uprawniające do ubiegania się o stopień specjalizacji. Zajęcia odbywają się w soboty 2 razy w miesiącu. Wykłady i ćwiczenia prowadzone są przez pracowników naukowych UMCS i doradców WOM. Każde spotkanie poświęcone jest innemu zagadnieniu literackiemu lub autorowi. Seminarium jest bezpłatne.
3. W styczniu i lutym planowane są dla nauczycieli zajęcia warsztatowe n.t. dramy jako metody pracy na lekcjach języka polskiego. W następnych miesiącach metoda zostanie zaprezentowana w pracy z uczniami.

4. 20.01. odbyła się interdyscyplinarna sesja popularnonaukowa "W 130 rocznicę powstania styczniowego. Historia i literatura" przygotowywana przez doradców historii i języka polskiego – z udziałem pracowników naukowych UW i UMCS. Ośrodek opublikował materiały z sesji.

Planowane publikacje:

1. Uczniowskie analizy utworów poetyckich połączone z komentarzem i proponowanym kryterium oceniania. (wspólnie z nauczycielami)
2. Cykl lekcji poświęconych omówieniu "Mistrza i Małgorzaty" M. Bułhakowa. (T.A. Kosyra–Cieślak).
3. Propozycje autorskie lekcji i analiz literackich uczestników aktualnie odbywającego się seminarium. (osobne wydawnictwo zaplanowane jako cz. 2 wydanego w 1991 roku biuletynu "Język polski w szkole średniej".)

UWAGA!

Teresa Kosyra–Cieślak uczestniczyła w maju 1992 w kursie wprowadzającym w zagadnienia nowej koncepcji kształcenia ogólnego dra. S. Sławińskiego i na bieżąco otrzymuje materiały o stanie prac Biura ds Reformy.

HISTORIA I WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE

doradcy: mgr Ryszard Machuła, mgr Piotr Szkurlatowicz.

" Historia est magistra vitae"

(Historia jest nauczycielką życia)

Planu działania na miesiące styczeń–czerwiec 1993 r.

1. Sesje, sympozja, zespoły samokształceniowe:

a) 20.I.1993 r. – sesja popularno–naukowa "W 130 rocznicę powstania styczniowego"

– współorganizatorzy: WOM, Kuratorium Oświaty, Polskie Towarzystwo Historyczne, AWF, Wydział Spraw Społecznych Urzędu Wojewódzkiego. Referaty – pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego, UMCS w Lublinie, AWF w Białej Podlaskiej.

Charakter sesji – interdyscyplinarna (z językiem polskim, wychowaniem muzycznym i wychowaniem plastycznym),

b) sympozjum – nauczanie historii w przyszłej zreformowanej szkole – spotkanie z Zofią Kozłowską – członkiem zespołu opracowującego minimum programowe z historii (*luty 93*),

c) spotkanie z poe­stem... (w planie: Janusz Korwin–Mikke) – termin do ustalenia

d) zespół samokształceniowy: Praca z podręcznikiem i zeszytem ćwiczeń + wprowadzenie pojęć historycznych na lekcjach historii w szkole podstawowej (*Terespol, Łosice, Parczew, luty–marzec*),

e) zespół samokształceniowy – szkoły ponadpodstawowe: Lekcja powtórzeniowa WOS, kryteria ustalania pytań maturalnych, kryteria przyjęć na studia – Międzyrzec Podlaski – Liceum Ogólnokształcące– (*marzec*),

f) zespół samokształceniowy – nauczyciele początkujący (*Biała Podlaska– maj*).

2. Wycieczki dydaktyczne, kursy dokształcające:

a) wycieczka dydaktyczna: "Szlakiem walk zbrojnego podziemia 1944–1948 – Bieszczady" (*termin I–3.V.93*)

b) kurs obsługi sprzętu audio–video, (*kwiecień –WOM*),

c) "Śladami podlaskiej historii" (*czerwiec 93*)

3. Materiały metodyczne, pomocnicze, podręczne:

a) Kształtowanie pojęć historycznych na lekcjach historii.

b) Przykładowe konspekty do klas IV–VIII.

c) Informator – przewodnik: szlakiem unitów podlaskich.

d) Powstanie Styczniowe na ziemi radzyńskiej.

e) "Podlaskie miejsce na mapie" wyciąg ze Słownika geograficznego Królestwa Polskiego (historia poszczególnych miejscowości do lat 60–tych XIX w.).

4. Konkursy przedmiotowe:

– konkurs z historii: "Polska w Europie w okresie panowania Piastów". (*styczeń–maj*).

M A T E M A T Y K A

doradcy : mgr Stanisława Borowik, mgr Bogusława Hołota

**W matematyce
nie ma drogi specjalnej
dla królów.**

Euklides

W ramach pracy nauczycieli doradców d/s matematyki prowadzona jest następująca działalność :

I. Udzielanie nauczycielom porady i pomocy w zakresie nauczania matematyki w formie :

- a) konsultacji zbiorowych,
- b) konsultacji indywidualnych prowadzonych na życzenie zainteresowanego nauczyciela lub na prośbę dyrektora szkoły,
- c) prowadzenie lekcji koleżeńskich w szkołach w terenie na życzenie zainteresowanych nauczycieli,
- d) prowadzenie lekcji otwartych we własnej szkole (wtorek, czwartek),
- e) udostępnianie materiałów metodycznych.

II. W ramach doskonalenia pracy nauczycieli matematyki przeprowadzone będą zespoły samokształceniowe i konsultacje zespołowe na temat:

- 1) Kontrola i ocena na lekcjach matematyki z uwzględnieniem oceny miernej i celującej.
- 2) Różne sposoby analizy zadań tekstowych.
- 3) Indywidualizacja nauczania na przykładzie kart oraz inne sposoby.
- 4) Realizacja tematów nadobowiązkowych w programie nauczania.
- 5) Poprawa jakości i efektywności kształcenia matematycznego.
- 6) O lekcjach dotyczących pojęcia pola figury.
- 7) Metody kontroli i sprawdzania wiadomości uczniów.
- 8) Metody i sposoby nauczania geometrii.
- 9) O nauczaniu problemowym , a także definiowaniu , odkrywaniu i dowodzeniu .

III. Dla nauczycieli rozpoczynających pracę i powracających do pracy w szkole po dłuższej przerwie organizowane będą zespoły samokształceniowe na temat:

- 1) Przygotowanie nauczyciela do lekcji .
- 2) Struktura i typy lekcji.
- 3) Zasady opracowania konspektu lekcji z matematyki:
 - a) lekcja powtórzeniowa,
 - b) lekcja ćwiczeniowa,
 - c) wprowadzająca nowy materiał.
- 4) Hospitacja i omówienie lekcji .

IV. Zainteresowani nauczyciele mogą korzystać z materiałów zgromadzonych w WOM:

- 1) propozycje rozkładów nauczania,
- 2) propozycje klas klasowych w kl. IV – VIII,
- 3) nowości wydawnicze – "Analiza wyników egzaminów wstępnych do szkół średnich w roku 1991"; " Jak sześćian może pomóc wyobraźni"; "700 zadań tekstowych z rozwiązaniami", "Klub młodych matematyków"; "Materiały pomocnicze dla początkujących nauczycieli matematyki".

V. W marcu 1993 planowane jest zorganizowanie "Warsztatów Matematycznych" z udziałem pracowników Zakładu Dydaktyki Matematyki Uniwersytetu Warszawskiego.

VI. Każdy z nauczycieli może również zasięgnąć informacji na temat nowości wydawniczych, obowiązujących podręczników do nauczania matematyki w kl. IV – VIII.

VII. Informujemy również, że rozpoczęło pracę Stowarzyszenie Nauczycieli Matematyki. Członkiem stowarzyszenia może zostać każdy nauczyciel, rodzic. I Zjazd Towarzystwa odbył się w listopadzie 1991 r, II Zjazd odbędzie się w lutym 93 r. w Lublinie. Stowarzyszenie wydaje gazetę "Nauczyciele i Matematyka (NiM)". Dokładne informacje można otrzymać w WOM.

FIZYKA

doradca – mgr Krystyna Stefaniuk

**Mądrość uzależniona jest od trzech rzeczy:
osobowości, wiedzy, samokontroli.**

Arystoteles

Jako główne zadania w swojej pracy z nauczycielami doradca metodyczny z fizyki przyjmuje:

- wyzwalanie inwencji nauczycieli; pomoc w kreowaniu ich postaw twórczych,
- kształtowanie motywacji i tworzenie warunków do systematycznego samodoskonalenia nauczycieli,
- pobudzanie każdego nauczyciela do zwiększonej odpowiedzialności za wyniki własnej pracy .

Realizacji powyższych zadań służą m.in.:

1. Udział nauczycieli w opracowaniu materiałów metodycznych z fizyki.

W bieżącym roku szkolonym opracowano:

- a) propozycje realizacji programu nauczania fizyki w szkołach podstawowych w różnych wersjach godzinowych,
- b) propozycje sprawdzianów wiedzy ucznia z poszczególnych działów programu fizyki w szkole podstawowej – przewiduje się kontynuowanie tej pracy.

2. Organizowanie doskonalenia nauczycieli fizyki.

Wybrane propozycje :

- możliwość udziału w comiesięcznych seminariach organizowanych przez CODN w Wa-wie. Miejsce seminarium CODN Wa-wa, Aleje Ujazdowskie 28, IIp. aula. Terminy w roku 1993: 12 stycznia, 24 lutego, 17 marca, 14 kwietnia, 19 maja. Każde seminarium przewiduje zagadnienie z fizyki najnowszej oraz aktualne problemy dydaktyki,
- udział w kursach komputerowych, warsztatach metodycznych i studiach podyplomowych,
- współpraca z Instytutem Fizyki UMCS w Lublinie:
 - a) udział pracowników naukowych w konferencjach metodycznych,
 - b) wyjazdy grup nauczycieli na uczelnię – możliwość konsultacji indywidualnych i zespołowych z pracownikami Instytutu,
- możliwość działalności nauczycieli fizyki w Polskim Stowarzyszeniu Dydaktyków Fizyki; udział w konkursach organizowanych przez Stowarzyszenie. Adres Stowarzyszenia: Polskie Stowarzyszenie Dydaktyków Fizyki 60-780 Poznań , Instytut Fizyki UAM ,ul. Grunwaldzka 6.
- objęcie szczególną opieką nauczycieli rozpoczynających nauczanie fizyki w danym typie szkoły (prowadzenie lekcji otwartych, konsultacji indywidualnych i zespołowych)

- prowadzenie konsultacji zespołowych dla grup nauczycieli zainteresowanych określonym problemem,
- pomoc w organizowaniu i doskonaleniu warsztatu pracy nauczycieli poprzez m.in.:
 - a) wskazanie odpowiedniej literatury,
 - b) przedstawienie propozycji konspektów lekcji,
 - c) proponowanie sposobu urządzenia pracowni przedmiotowej w warunkach konkretnej szkoły,
 - d) propozycje ciekawych i efektywnych doświadczeń,
 - e) przygotowanie sprawdzianów osiągnięć uczniów.
- organizowanie konferencji metodycznych.

UWAGA!

Niezbędne materiały do wykorzystania przez nauczycieli znajdują się w WOM w Białej Podlaskiej.

3. Przygotowanie nauczycieli do reformy programowej.

Kierunki działań:

- systematyczne informowanie nauczycieli o stanie prac przygotowujących do wdrażania reformy,
- propagowanie i upowszechnianie wydawnictw poświęconych reformie np. "Szkoła 4 otwarta",
- propagowanie idei klas autorskich – pomoc nauczycielom prowadzącym klasy,
- współudział w organizacji i prowadzeniu kursu z podstaw ekologii,
- udział doradcy w pracy zespołu d/s LO przy CODN w Warszawie – m.in. opracowywanie celów operacyjnych do podstawy programowej z fizyki,
- współpraca doradcy z Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi w Warszawie oraz Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Białej Podlaskiej – utworzenie stałej ekspozycji wydawnictw WSiP w PBW w Białej Podlaskiej.

CHEMIA

doradca: – mgr Zbigniew Maziejuk

"Zrozumieć świat – sterować sobą"

Bogdan Suchodolski

W bieżącym roku szkolnym węzłowymi problemami pracy doradcy są:

1. Współpraca z nauczycielami rozpoczynającymi nauczanie chemii.

- umożliwienie hospitacji lekcji doświadczonych nauczycieli,
- konsultacje indywidualne i hospitacje lekcji,
- zainteresowanie nauczycieli przedmiotem,
- przygotowanie opisu wykonania doświadczeń, – czerwiec 1993 rok,
- publikacje (dla nauczycieli szkół podstawowych),
- udostępnianie propozycji aktualnych rozkładów materiału z chemii ,
- wspólne eksperymentowanie z nauczycielami bez przygotowanie chemicznego –
– sierpień 1993 r.

2. Wykorzystanie doświadczonych nauczycieli do:

- przygotowania opisu eksperymentu chemicznego w szkole podstawowej,
- prowadzenia lekcji otwartych dla zespołu nt.
– rola eksperymentu chemicznego,
– rodzaje i zadania modeli
- przygotowywania prac klasowych (planowane publikacje),
- prezentowania własnych propozycji eksperymentu i modeli w czasie konsultacji zbiorowych.

3. Doskonalenie nauczycieli:

- tematyka spotkań w zespołach,
- zapoznanie się z literaturą fachową jak np. Chemia w szkole.

Oddajemy do rąk nauczycieli i wychowawców specjalny numer
Biuletynu Informacyjnego
poświęcony w całości
Wojewódzkiemu Ośrodkowi Metodycznemu w Białej Podlaskiej.

Lektura tego materiału pozwoli Państwu dokładniej poznać strukturę organizacyjną tej instytucji a także przybliży cele, zadania i formy pracy realizowane przez konsultantów i nauczycieli doradców.

W rozwoju oświaty ośrodki metodyczne zaznaczyły swoje istnienie poważnym wkładem w podnoszeniu poziomu procesu dydaktyczno-wychowawczego w szkołach i placówkach oświatowo-wychowawczych a także na rzecz doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie różnych form i metod ich pracy.

Wyrażamy przekonanie, że prezentowany materiał zmotywuje Państwa do indywidualnych analiz i przemyśleń a przekazanie uwag bezpośrednio do Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego pozwoli udoskonalić pracę placówki tak bardzo potrzebnej nauczycielom, uczniom i rodzicom.

KURATOR OŚWIATY
dr Joanna Marchel

BIOLOGIA

doradca - mgr Barbara Łukasik

Jest świt,
Ale nie jest jasno.
Jestem na pół zbudzony,
A dokoła nieład.
Coś trzeba związać,
Coś trzeba złączyć,
Rozstrzygnąć coś. ...

*Leopold Staff
"Przebudzenie"*

Kształcenie i wychowanie młodego pokolenia należą do tych dziedzin życia, w których w najbliższych latach muszą, powinny i zachodzą zasadnicze zmiany. Trzeba podkreślić, że konieczność zasadniczych zmian w systemie kształcenia jest charakterystyczna nie tylko dla Polski. Założenia tych reform przedstawia Wiesław Sławiński w publikacji "Współczesne tendencje w nauczaniu biologii".

Jedną z form organizacji kształcenia dzieci i młodzieży jest lekcja – posiadająca konstrukcję bardzo złożoną, wielostronnie uwarunkowaną. Aby, jak wskazuje praktyka szkolna mogła spełniać podstawowe zadanie – wszechstronnie kształtować osobowość ucznia – musi stać się doskonalszą i wydajniejszą.

Propagując wśród nauczycieli biologii nowe metody i formy pracy szkół twórczych pragnę, by zamierzone postępowanie nauczyciela na lekcji, w zajęciach pozalekcyjnych:

- wywoływało, podtrzymywało i pogłębiało motywację uczenia się,
- rozwijało zainteresowanie przedmiotem,
- wywoływało bodźce do dalszego kształcenia, samokształcenia, uczenia się,
- zaspakajało indywidualne potrzeby psychiczne ucznia (przeżycia emocjonalne).

Wymienione powyżej stwierdzenia znalazły odzwierciedlenie w prowadzonych lekcjach nagranych na kasety video, w opracowaniach teoretycznych (referatach, rozkładach materiału, schematach, wykresach, sprawdzianach), z których mogą korzystać zainteresowani nauczyciele (są dostępne w bibliotece WOM w Białej Podlaskiej).

* *

Opracowania własne doradcy :

- minimum programowe (różne wersje) na rok szkolny 92/93, szkoły średnie i podstawowe,
- przykładowe rozkłady materiału dla szkół ponadpodstawowych i podstawowych,
- testy i sprawdziany,
- Znaczenie komputerów w procesie dydaktycznym,
- Systematyka organizmów w/g Podbielkowskiej i Umińskiego,
- metodyczne opracowanie programów komputerowych z biologii,

* * *

Wiele pracy włożyłam w zorganizowanie i opracowanie szeregu lekcji, które zostały przeprowadzone na zespołach oraz nagrane na kasetach video. Oto niektóre spośród tematów lekcji:

- Proces biosyntezy białka,
- Żywnienie warunkiem zachowania zdrowia,
- Ogrody działkowe,
- Budowa i funkcje liścia.

Ponadto są nagrania prezentujące organizację i funkcjonowanie pracowni biologicznych w szkołach naszego województwa, jak również lekcje prowadzone w klasach łączonych V i VI.

* * * *

Ważnym elementem w mojej pracy w zakresie pobudzania innowacyjnego jest organizacja w czasie spotkań z nauczycielami wystawek książek, pomocy dydaktycznych, broszur tematycznych do określonych zagadnień.

Inspiruję i aktywizuję nauczyciela do zdobywania stopni specjalizacji zawodowej – spotkania, konsultacje indywidualne.

Dużą wagę przykładam do szerzenia kultury ekologicznej. Zorganizowany został kurs ekologiczny (80 godz.) oraz apel w LO w Międzyrzecu Podl. poświęcony ochronie i kształtowaniu środowiska (nagrany na kasetę magnetofonową).

Uczniowie SP w Turowie skomponowali i napisali tekst piosenki ekologicznej.

* * * * *

W najbliższym czasie zaproszę nauczycieli do wspólnego opracowania zagadnień związanych z kontrolą i oceną wiadomości i umiejętności uczniów (pragnę poprowadzić oraz nagrać lekcję na powyższy temat).

Duże znaczenie będzie miała próba innego podejścia do finałowego etapu konkursu przedmiotowego w postaci elementu praktycznego – własne doświadczenia, eksperymenty uczniów dotyczące biologii człowieka.

GEOGRAFIA

doradca – mgr Andrzej Kasprzyk.

W roku szkolnym 1992/93 praca nauczyciela doradcy geografii koncentruje się wokół czterech zasadniczych kierunków:

1. Organizacji i sprawowania opieki metodycznej, głównie nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę.
2. Upowszechniania nowych metod, form i technik nauczania.
3. Przygotowywania materiałów metodycznych.
4. Organizowania konkursu przedmiotowego z geografii.

Ze względu na istotne zmiany programowe pierwszoplanową sprawą było przeprowadzenie na początku września 1992 konferencji przedmiotowo–metodycznych poświęconych omówieniu minimum programowego i problemów wynikających z jego realizacji. Podczas konferencji nauczyciele otrzymali propozycje rozkładów materiału dla klas IV–VIII i I–III w liceach. Dostosowane do minimum programowego rozkłady obejmują nie tylko podział na jednostki tematyczne lecz także – przy każdym temacie – główne cele lekcji w układzie "uczeń wie, zna, rozumie, potrafi". Zamierzeniem autora było, aby taki rozkład pomagał nauczycielowi w prawidłowym rozplanowaniu rocznej pracy a także w opracowaniu własnych kryteriów na poszczególne oceny. Niemniej jednak rozkłady nie mogą być przyjmowane bezkrytycznie jako wyłącznie obowiązujące, lecz powinny one stanowić wzorzec do samodzielnego opracowania przez każdego nauczyciela własnego rozkładu dostosowanego do specyfiki szkoły i poziomu uczniów.

Drugim działaniem nauczyciela doradcy są wyjazdy do nauczycieli rozpoczynających pracę lub też nauczających geografii jako przedmiotu dodatkowego. A trzeba przyznać, że jest to duża grupa nauczycieli. W trakcie rozmów i hospitacji doradca zapoznaje się z problemami wynikającymi z realizacji programu, poznaje formy i metody stosowane przez nauczyciela. Omówienie hospitowanych lekcji w żadnym wypadku nie ma charakteru "wytykania błędów", lecz stanowi próbę wskazania lepszych dróg osiągnięcia wytyczonych celów oraz zainspirowanie nauczyciela do poszukiwania własnych, bardziej efektywnych, form i metod pracy. Wyjazdy do szkół są cenną i ciekawą formą pracy, lecz tego rodzaju opieką może być objęta w ciągu roku stosunkowo niewielka grupa nauczycieli, bowiem jest ich wielu a doradca do przedmiotu geografia tylko jeden. Dlatego też, prawdopodobnie w drugiej połowie lutego, zostanie zorganizowane spotkanie – wyłącznie dla nauczycieli początkujących i nauczycieli nauczających geografii jako przedmiotu dodatkowego – poświęcone omówieniu podstawowych problemów metodycznych.

Niezmiernie istotnym zagadnieniem jest upowszechnianie osiągnięć nauczycieli poprzez gromadzenie konspektów, testów, sprawdzianów, zestawów zadań, gier geograficznych, konkursów, opisów, fotografii i innych opracowań metodycznych przygotowanych przez nauczycieli i uczniów. Zamierzeniem doradcy jest stworzenie "banku materiałów metodycznych" a w efekcie przygotowanie wydawnictwa metodycznego. Z załem jednak należy stwierdzić, że materiałów takich napływa niewiele. Dlatego też zwracam się z apelem do wszystkich nauczycieli: nadsyłajcie na adres: WOM – doradca geografii – wszystkie materiały będące wynikiem Waszej pracy, choćby takie, które wydają się Wam "słabe" – to dobrze, że tak uważacie. Wszystkie, nawet najdrobniejsze opracowania, mają ogromną wartość metodyczną.

Nową metodą pracy, stosowaną już przez niektórych nauczycieli, jest tzw. nauczanie twórcze polegające na stosowaniu na lekcjach nauczania zadaniowego geografii.

Praca ta wymaga od nauczycieli ogromnego wysiłku polegającego na systematycznym opracowaniu zadań lekcyjnych, większej ilości prac do sprawdzania, odmiennego i bardzo starannego przygotowania toku lekcji. Koniecznym warunkiem takiej pracy jest stały dostęp do powielania dużej ilości materiałów. Pomimo dość poważnych trudności kilku nauczycieli pracuje tą metodą osiągając bardzo dobre wyniki. Istotną bowiem zaletą tej metody jest unikanie przez uczniów sytuacji stresowych wynikających z niepewności jak wypadnie tradycyjna "odpowiedź ustna" przy wywołaniu ucznia do odpowiedzi z zaskoczenia.

Jedną z nowych technik upowszechniania dobrej pracy jest gromadzenie nagrań lekcji na taśmy video.

Niezmiernie pracochłonnym jest opracowywanie i przygotowywanie materiałów metodycznych. Kilka takich pozycji nauczyciele otrzymali już na początku września.

Następne pozycje, których robocze tytuły podajemy poniżej, są już w opracowaniu:

- kryteria ocen w szkole podstawowej i liceum,
- zestaw zadań na ocenę celującą,
- zestaw zadań z konkursów geograficznych,
- testy do pomiarów wiedzy,
- zestaw wybranych konspektów lekcji.

Niezmiernie dużo czasu zajmuje przygotowywanie zadań do konkursu geograficznego. Właściwie jest to praca trwająca nieprzerwanie przez cały rok a polega ona na ciągłym poszukiwaniu, wertowaniu i porównywaniu różnych źródeł, wyszukiwaniu i doborze, w miarę dobrych, opracowań konstrukcyjnych. Jak zawsze, odczucia co do prawidłowości opracowania i doboru są subiektywne, toteż wszystkie sensowne uwagi nauczycieli są pożądate i mile widziane.

I na zakończenie. Niepokojącym jest fakt, że wielu nauczycieli spełnia wymagania na stopnie specjalizacji, lecz niewielu podejmuje trud ich uzyskania. A szkoda, bo oprócz wymiernych korzyści, zdobycie stopnia daje olbrzymią satysfakcję i poczucie własnej wartości.

Informacja dla nauczycieli liceów

Ukazał się podręcznik wraz z zeszytem ćwiczeń do geografii dla uczniów klas pierwszych i drugich. Są to bardzo dobre opracowania dostosowane do realizacji minimum programowego metodą zadaniową. Nowe wydawnictwa posiadają kolorowe okładki, są wykonane dobrą techniką drukarską a podręcznik zawiera kolorowe zdjęcia. Obie pozycje posiadają adnotację Ministerstwa Edukacji Narodowej dopuszczającą do użytku szkolnego pod pozycją nr 276/92 w zestawie podręczników.

Autorami są: podręcznika - Edward Świtalski,
zeszytu ćwiczeń - Przemysław Świtalski.

Aktualnie obowiązujące ceny /tylko do czerwca br/:

podręcznik - 45000zł.

zeszyt ćwiczeń - 35000zł.

komplet przeznaczony jest na dwa lata nauki.

Zamówienie pisemne na komplety przyjmuje nauczyciel doradca, tylko do połowy lutego.

Zamówienie tylko dla przyszłych klas pierwszych zostaną zrealizowane jeszcze w bieżącym roku szkolnym wg podanych wyżej cen. Rozliczenie zakupu dopiero we wrześniu 1993 r.

BIBLIOTEKI SZKOLNE

doradca – mgr Bożena Pastuszek

Kto czyta – żyje wielokrotnie.

Kto zaś z książkami obcować nie chce

– na jeden żywot jest skazany.

Józef Czechowicz

I. Kształcenie.

1. W zakresie kształcenia nauczycieli nie posiadających kwalifikacji do pracy w bibliotekach istnieje możliwość zorganizowania kursu wprowadzającego do pracy w bibliotece szkolnej (60 godz.). Taki kurs odbył się już w marcu 1992 r.
2. W bieżącym roku szkolnym zaawansowana jest organizacja kursu kwalifikacyjnego dla nauczycieli o znacznie wyższej randze niż poprzedni. Jego ukończenie daje kwalifikacje uprawniające do pracy w bibliotekach szkolnych i bibliotekach placówek oświatowo – wychowawczych. Jest to kurs roczny (270 godz.). Do jego prowadzenia zaangażowani będą pracownicy naukowcy wyższych uczelni.

II. Doskonalenie pracy nauczycieli –bibliotekarzy.

1. Jedną z podstawowych form uzupełniania oraz aktualizowania wiedzy i umiejętności bibliotekarskich są konferencje metodyczne.
Na tychże konferencjach omawiane są teoretyczne zagadnienia z zakresu bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. Często wykładcami są pracownicy wyższych uczelni.
2. Częściej niż konferencje organizowane są zebrania zespołów metodycznych. Podczas tych zebrań nauczyciele bibliotekarze zapoznają się z zagadnieniami bezpośrednio dotyczącymi bibliotekarstwa szkolnego np.:
 - katalogowanie książek w/g nowej normy,
 - analiza programów przysposobienia czytelniczego i informacyjnego,
 - kontrola i selekcja księgozbioru,
 - biblioteki szkolne za granicą,
 - zainteresowania czytelnicze dzieci i młodzieży.
3. Praktykowane jest organizowanie zespołów metodycznych w bibliotekach publicznych, pedagogicznych, naukowych. Dotyczy to spotkań w miejscowych bibliotekach a także wyjazdów (wycieczek) do Biblioteki Narodowej w Warszawie, Biblioteki KUL w Lublinie itp.
4. Nauczycielom zainteresowanym uzyskaniem stopnia specjalizacji zawodowej udzielana jest pełna informacja o trybie postępowania kwalifikacyjnego, literaturze itp.

III. Konsultacje indywidualne.

1. W każdą środę i piątek nauczyciele bibliotekarze mogą skontaktować się z nauczycielem doradcą w jego miejscu pracy. ZSZ Radzyń Podlaski, tel. 52–12–75.
2. Na prośbę nauczyciela bibliotekarza lub dyrektora konsultacje odbywają się w szkołach.

MUZYKA

doradca – mgr Elżbieta Mazur

**"Muzyka jest to wyjęcie z siebie tego
co najbardziej boskiego mamy i postawienie przed sobą".**

Z. Krasiński

Poziom kultury w społeczeństwie jest niewątpliwie uwarunkowany przygotowaniem młodego pokolenia do obcowania z muzyką. W kształtowaniu postawy estetycznej dzieci rodzice istotną rolę spełnia szkoła. Sztuka więc powinna docierać do dziecka jak najwcześniej, towarzyszyć już pierwszym jego kontaktom z otoczeniem. Jak jednak świat dźwięków ma wkraczać w życie młodego człowieka, aby każdy jego kontakt z muzyką był źródłem radości, wreszcie jakie warunki ma spełniać nauczyciel, który powinien być przewodnikiem w świecie kultury.

Niestety z zalem należy stwierdzić, że w większości szkół muzyki uczą nauczyciele nie posiadający odpowiednich kwalifikacji. Według ekspertów procent nauczycieli nie wykwalifikowanych sięga 70% w skali kraju. W naszym województwie procent ten może być nawet większy. Pewna poprawa kadrowa nastąpiła w momencie opuszczania murów pierwszych absolwentów Studium Nauczycielskiego o kierunku wychowanie muzyczne. Niestety nie wszyscy otrzymali zatrudnienie. W tej tak trudnej sytuacji kadrowej bardzo ważną rolę ma do spełnienia doradca metodyczny d/s muzyki. W ramach pomocy metodycznej dla nauczycieli organizowane są konferencje, zespoły metodyczne w ramach, których prowadzone są lekcje koleżeńskie. Na terenie naszego województwa działa pięć zespołów metodycznych w rejonie: Biała Podlaska, Parczew, Łosice, Radzyń Podlaski, Międzyrzec Podlaski. Pomimo dużych starań i wysiłków nauczycieli prowadzących lekcje, frekwencja jest niezadowalająca.

Inną pomocą ze strony metodyka są opracowane i gromadzone materiały metodyczne w postaci: przykładowych rozkładów materiału, ciekawych konspektów lekcji, nowych zbiorów piosenek na chór lub zespoły wokalne, które mogą być wykorzystane na lekcjach muzyki. Materiały te znajdują się w Wojewódzkim Ośrodku Metodycznym i są do wykorzystania przez nauczycieli. Innymi materiałami w posiadaniu WOM są *Zeszyty metodyczne dla kl. I–III* z nagranyymi kasetami magnetofonowymi. W ramach swojej pracy metodycznej prowadzę bogato wyposażoną pracownię metodyczną wychowania muzycznego, która znajduje się na terenie Studium Nauczycielskiego. W jej wyposażeniu znajduje się płytoteka z obowiązującymi płytami dla klas szkoły ogólnokształcącej. Kasety video z nagranyymi audycjami muzycznymi:

- *elementy muzyki,*
- *formy muzyczne (ABA, Rondo, Wariacje),*
- *rytm, melodia, barwa,*
- *instrumenty (perkusyjne, smyczkowe, dęte blaszane, dęte drewniane),*
- *orkiestra symfoniczna,*
- *tańce narodowe (krakowiak, mazur, polonez),*
- *opera,*
- *muzyka kaszubska,*
- *W puszczy zielonej,*
- *Nuty moje nuty.*

Przewodniki metodyczne kl. I–VIII oraz wiele innych przewodników metodycznych.

Wszystko to gromadzone jest z myślą o wzbogacaniu własnej pracowni metodycznej jak i z myślą o nauczycielach, którzy mogą korzystać podczas konsultacji indywidualnych w miejscu pracy metodyka. Niestety nieliczni nauczyciele odwiedzają metodyka.

W bieżącym roku będą zorganizowane zespoły metodyczne w Łosicach, Międzyrzeczu Podl., Białej Podlaskiej. Tematy spotkań:

- *"Wartości w muzyce a treści, formy i wartości wychowania muzycznego"*.
- *"Współczesne problemy wychowania muzycznego"*.
- *"Nauczyciel muzyki. Model i rzeczywistość"*.

Inną pomocą niesioną nauczycielom jest odwiedzanie ich w miejscu pracy. W ramach konsultacji indywidualnych hospituje ich lekcje, omawiam i udzielam szczegółowych wskazówek metodycznych. Udzielam instruktażu w pisaniu rozkładów materiału, przykładowych konspektów itp.

Dużym problemem jakie napotykam w swojej pracy jest rozległy teren i duża liczba nauczycieli, którymi się opiekuję. Stara to prawda, że dobrych wyników nauczania, jak też pełnej realizacji nowych programów powszechnej szkoły średniej nie da się osiągnąć deklaracjami czy pojedynczymi, nie skoordynowanymi akcjami. Co najmniej dwa podstawowe warunki muszą być spełnione, by o postępie w oświacie mówić optymistycznie: – odpowiednie wyposażenie szkół w sprzęt i pomoce dydaktyczne oraz przygotowanie pod względem merytorycznym i metodycznym nauczyciela. Te dwa czynniki odgrywają zasadniczą rolę w każdym przedmiocie nauczania, lecz ze szczególną jaskrawością występują w wychowaniu muzycznym.

PLASTYKA

doradca – mgr Zofia Fronc

"Im więcej piękna i ludzi,
krórczy to piękno czują, tym więcej
na świecie szczęścia i radości,
tym więcej dobra".

M. Majchert

Sprawuję opiekę metodyczno–pedagogiczną nad nauczycielami plastyki szkół podstawowych i ponadpodstawowych na terenie całego województwa białskopodlaskiego. Ze statystyki zebranej przeze mnie w bieżącym roku szkolnym wynika, że jest to grupa licząca 273 nauczycieli, z których to:

- a) 38 osób posiada wykształcenie wyższe magisterskie z plastyki,
- b) 31 osób ma ukończone SN o kierunku plastycznym,
- c) 204 osoby, to nauczyciele różnych specjalności bez kwalifikacji plastycznych.

Praca moja z nauczycielami pierwszej grupy ma charakter bardziej innowacyjny, polegający na organizowaniu możliwości prezentacji ich pomysłów dydaktycznych i artystycznych. Z drugą grupą nauczycieli praca ukierunkowana jest przede wszystkim na uaktualnianie wiedzy merytoryczno–metodycznej. Praca z trzecią grupą nauczycieli ma charakter szczególnie szkoleniowy. Specyfika przedmiotu ze względu na swój praktyczno–wizualny charakter wymaga organizowania kontaktów równocześnie wszystkich grup nauczycieli uczących plastyki.

W I półroczu roku szkolnego 1992/93 doradztwo merytoryczno–metodyczne odbywało się w ramach zorganizowanych:

- 8 konferencji metodycznych,
- 3 konsultacji zespołowych,
- 32 konsultacji indywidualnych u nauczycieli w terenie oraz w szkole bazowej doradcy.

W II półroczu roku szkolnego 1992/93 odbędą się spotkania nauczycieli w następujących szkołach na niżej podane tematy zaproponowane przez nauczycieli plastyki:

1. W Szkole Podstawowej w Siemieniu nt. "Analiza prac plastycznych wykonanych różnymi technikami, w różnych grupach wiekowych".
2. W Szkole Podstawowej w Kąkolewnicy nt. "Ocena prac plastycznych".
3. W Szkole Podstawowej w Platerowie nt. "Zeszyt ucznia do plastyki".
4. W Szkole Podstawowej w Ulanie – nt. "Zagadnienie przestrzeni w malarstwie".
5. W Szkole Podstawowej w Wohyniu nt. "Analiza współczesnych dzieł sztuki pod względem formalnym i semantycznym".
6. W Szkole Podstawowej w Jabłoni nt. "Propozycje ekspozycji prac plastycznych".
7. W IV LO w Białej Podlaskiej nt. "Związek sztuk plastycznych z innymi dziedzinami sztuki".

Od 28.XI. 1992 r. do końca kwietnia 1993 r. WOM prowadzi 100-godzinny kurs – studium przedmiotowo–metodyczne z plastyki. Zajęcia odbywają się w IV LO w Białej Podlaskiej w każdą sobotę w godzinach od 8.55 do 14.15.

Program studium obejmuje:

rysunek	– 10 godz.,
malarstwo	– 10 godz.,
kompozycja	– 10 godz.,
liternictwo	– 10 godz.,
nowe techniki plastyki	– 30 godz.,
historia sztuki	
(kierunki w sztuce plastycznej XX wieku)	– 20 godz.,
metodyka plastyki	– 10 godz.

WOM posiada następujące opracowania metodyczne z plastyki:

1. Przykładowe rozkłady materiału nauczania z plastyki do klasy I – VIII.
2. Przykładowe rozkłady materiału nauczania z plastyki do kl. I i II szkół ponadpodstawowych.
3. Przykładowe konspekty lekcji plastyki w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.
4. Testy do badania wyników nauczania z plastyki w kl. I–VIII szkoły podstawowej.
5. Analiza wybranych dzieł sztuki.

Do wypożyczenia są taśmy video z następującymi problemami plastycznymi, prezentowane przez nauczycieli nowatorów naszego województwa:

1. Prezentacja wybranych prac plastycznych ze szkół woj. białkopodlaskiego nagrodzonych na ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach plastycznych.
2. Warsztat pracy nauczyciela plastyki.
3. Propozycje wystroju wnętrza korytarzy szkolnych.
4. Dynamika w układach kompozycyjnych.
5. Analiza mody aktualnej w sezonie jesienno–zimowym.
6. Działanie plastyczne z uczniami w plenerze.

Zachęcamy szkoły do udziału w dwóch ogólnopolskich konkursach plastycznych:

1. "Moja przygoda w muzeum".
2. "Przyroda Twój przyjaciel".

oraz wojewódzkich:

1. Turnieju wiedzy o sztuce dla uczniów szkół podstawowych.
2. Konkursu na rzeźbę dla uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych.

Szczegółowe informacje o konkursach znajdują się w regulaminach wysłanych do wszystkich szkół naszego województwa.

Wystawy plastyczne

Wszyscy nauczyciele uczący plastyki mogą obejrzeć wystawy:

- w Muzeum Okręgowym w Białej Podlaskiej "Portret z zadumą w tle z XVIII i XIX wieku" od 21.II – 28.III 1993 r. oraz wystawę fajansu włocławskiego,
- w BWA w Białej Podlaskiej prace Jacka Spisackiego – nauczyciela plastyki ze Szk. Podst. Nr 2 w Białej Podlaskiej oraz Janusza Sztajny i Donalda Kowalskiego.

WYCHOWANIE FIZYCZNE

doradcy : mgr Stanisław Panasiuk, mgr Stefan Włostowski

Takie będą sprawność
i zdrowie narodu
– jakiej szkolnej
kultury fizycznej oblicze

I. Ramowy plan nauczania zawarty w Zarządzeniu MEN z dnia 28 maja 1992 r., oprócz godzin wychowania fizycznego, określa również minimalny tygodniowy wymiar gimnastyki korekcyjno–kompensacyjnej. Jednak nie wszyscy nauczyciele posiadają odpowiednie kwalifikacje do jej prowadzenia. W tym celu WOM w Białej Podlaskiej wszystkim zainteresowanym nauczycielom wychowania fizycznego, którzy chcieliby zdobyć przygotowanie metodyczne i merytoryczne do prowadzenia zajęć gimnastyki korekcyjno–kompensacyjnej zorganizował kurs przy Instytucie Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. Kurs ten jest jednocześnie zaliczany jako jedna z form doskonalenia zawodowego przy ubieganiu się nauczycieli wychowania fizycznego o stopnie specjalizacji zawodowej.

Nauczyciele doradcy wychowania fizycznego informują, iż jest możliwość zorganizowania drugiego kursu gimnastyki korekcyjno–kompensacyjnej w zależności od ilości zgłoszeń nauczycieli. Dlatego zwracamy się z prośbą do nauczycieli wychowania fizycznego jak również nauczycieli nauczania początkowego o przysyłanie imiennych zgłoszeń do WOM w Białej Podlaskiej.

II. Nasz WOM prowadzi współpracę z Instytutem Wychowania Fizycznego i Sportu w Białej Podlaskiej. W jej ramach na konferencjach metodycznych odbywają się spotkania z naukowcami poszczególnych zakładów. Interesujące nauczycieli zagadnienie dotyczące rytmu biologicznego jako przejawu określonych zmian wydolności organizmu i jego wykorzystanie w programowaniu obciążeń ucznia w lekcji wychowania fizycznego omówił dr Mieczysław Bytniewski z Zakładu Fizjologii.

W związku z trudnościami związanymi z przebiegiem studenckich praktyk pedagogicznych w różnych środowiskach szkolnych, kierownik Zakładu Praktyk Pedagogicznych mgr Krzysztof Wróbel przedstawił nauczycielom jak winna być realizowana opieka nad studentem–praktykantem przez nauczyciela wychowania fizycznego.

Planowana jest również współpraca z Zakładem Metodyki Wych. Fizycznego oraz Zakładem Zespołowych Gier Sportowych przy Instytucie Wych. Fiz. i Sportu w Białej Podlaskiej.

Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Białej Podlaskiej jest placówką doskonalenia nauczycieli, działającą na podstawie ustawy o systemie oświaty z dn. 7.09.1991, rozporządzenia MEN z dn. 10.08.1992 w sprawie placówek doskonalenia nauczycieli oraz własnego statutu.

Celem działalności ośrodka jest doskonalenie zawodowe nauczycieli szkół publicznych, przedszkoli oraz innych placówek oświatowych w woj. białkopodlaskim. Celowi temu służą zadania realizowane przez doradców metodycznych i konsultantów, z których najważniejsze to:

- sprawowanie opieki metodyczno-pedagogicznej nad nauczycielami poszczególnych przedmiotów – zwłaszcza nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę;
- diagnozowanie stanu kwalifikacji nauczycieli i określanie potrzeb w zakresie ich doskonalenia;
- gromadzenie, opracowywanie i upowszechnianie informacji pedagogicznej (w tym zakresie WOM współpracuje z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką w Białej Podlaskiej);
- upowszechnianie nowych metod, technik i środków kształcenia;
- organizowanie współpracy oraz wymiany doświadczeń między nauczycielami i szkołami;
- organizowanie przy współpracy z CODN oraz z uczelniami wyższymi doskonalenia oraz dokształcania nauczycieli w zakresie pedagogiczno-metodycznym i specjalistycznym, a także doskonalenie kadry kierowniczej i pracowników sprawujących nadzór pedagogiczny (np. w formie kursów, seminariów, konferencji wyjazdowych, sesji naukowych itp.);
- opracowywanie wzorcowych materiałów metodycznych takich, jak: rozkłady materiału, konспекty lekcji, testy, sprawdziany (te ostatnie – także dla wizytatorów kuratorskich i dyrektorów szkół);
- organizowanie konkursów przedmiotowych;
- pomoc nauczycielom przy ubieganiu się o stopnie specjalizacji zawodowej.

Każdy z doradców organizuje w przydzielonym mu rejonie konferencje metodyczne, zespoły samokształceniowe i konsultacje zbiorowe – według własnego planu, uzależnionego od specyfiki przedmiotu i potrzeb nauczycieli. Podstawową formą pracy doradcy są konsultacje indywidualne dla nauczycieli, udzielane w szkole własnej nauczyciela lub doradcy. Szczególnie wartościowe są odbywane przez doradców hospitacje lekcji. Nie mają one na celu krytyki czy wytykanie błędów, lecz uzyskanie informacji o stylu pracy nauczyciela, wymianę doświadczeń, udzielenie wskazówek. Często obejrzenie lekcji jest inspiracją nowych twórczych rozwiązań, przekazywanych innym nauczycielom. Korzyści płynące z hospitacji są wielostronne. Również nauczyciele mają możliwość uczestniczenia w lekcjach otwartych prowadzonych przez doradcę.

Doradcy poszczególnych przedmiotów oraz konsultanci informują o specyfice swej pracy w poniższych krótkich wypowiedziach.

Wszyscy pracownicy WOM w Białej Podlaskiej są otwarci na propozycje i zgłaszane potrzeby nauczycieli, chętnie przyjmują sugestie co do form i celów swej działalności, rodzaju opracowywanych materiałów itp.

W miarę możliwości – uwzględnimy w naszej pracy wszelkie sygnały od środowiska nauczycielskiego i uczniowskiego.

dyrektor Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego
w Białej Podlaskiej
mgr Ryszard Machnio

III. W WOM tworzona jest filmoteka metodyczna obejmująca szereg zagadnień dotyczących wychowania fizycznego :

1. Metodyka nauczania wybranych elementów z działu umiejętności.
2. Kształcenie wielostronne w lekcji wychowania fizycznego.
3. Ciekawe formy organizacyjne i metody w lekcji.
4. Realizacja współczesnych haseł kultury fizycznej w lekcji wychowania fizycznego.
5. Efektywność lekcji wychowania fizycznego i jej intensyfikacja.
6. Nietypowe przybory na lekcji wychowania fizycznego i zasoby ćwiczeń.
7. Prowadzenie zajęć w trudnych warunkach – przykładowe rozwiązania metodyczne.

W/w tematyka będzie realizowana w ramach pracy zespołów problemowych nauczycieli. Zachęcamy do współpracy wszystkich nauczycieli, którzy chcieliby zaprezentować ciekawe rozwiązania organizacyjno – metodyczne związane z warsztatem pracy nauczyciela .

IV. W ramach współpracy z innymi WOM planujemy zorganizowanie dla nauczycieli nowatorów dwóch spotkań z WOM w Siedlcach. Prosimy nauczycieli nowatorów o zgłaszanie ciekawych propozycji rozwiązań metodycznych.

V. Opracowujemy oraz upowszechniamy różne materiały metodyczne między innymi przykładowe plany dydaktyczno – wychowawcze do poszczególnych typów szkół, osnowy lekcyjne, regulaminy SIS, boisk, sal gimnastycznych, zadań kontrolno – oceniających.

Współpracują z nami wyróżniający się nauczyciele, którzy opracowują przykładowe osnowy lekcyjne, plany dydaktyczno – wychowawcze do poszczególnych typów szkół i klas. Zachęcamy innych nauczycieli do współpracy. Prosimy o kontakt w ramach konsultacji zespołowych, zespołów metodycznych oraz indywidualnie.

VI. Nauczyciele doradcy prowadzą konsultacje dla nauczycieli w swoich miejscach pracy, w miejscu pracy nauczyciela, jak również przed rozpoczęciem i po zakończeniu każdego zespołu metodycznego.

ZESPÓŁ D/S ROZPOZNAWANIA POTRZEB I ORGANIZOWANIA DOSKONALENIA ZAWODOWEGO NAUCZYCIELI

Konsultant –mgr Jadwiga Romaniuk

Zmiany zachodzące w naszym systemie oświatowym, a także nowe prądy i kierunki w pedagogice wymuszają na nauczycielu weryfikację swojej wiedzy, zmiany metod, treści nauczania i wychowania. Powodują także, że nauczyciel winien ciągle rozwijać się i wzbogacać. W tym celu organizujemy różnego rodzaju formy kursowe.

Źródłem informacji o pożądanym przez nauczycieli formach doskonalenia zawodowego są:

1. ankieta wysłana do wszystkich szkół naszego województwa (w ubiegłym roku szkolnym wysłaliśmy ankietę, w której prosiłiśmy o podanie propozycji form doskonalenia nauczycieli, niestety tylko połowa szkół nam odpowiedziała),
2. informacje przekazywane przez doradców metodycznych,
3. propozycje pochodzące bezpośrednio od nauczycieli,
4. informacje o sytuacji kadrowej naszego województwa uzyskane w Kuratorium Oświaty w Białej Podlaskiej.

O organizowanych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli decyduje także polityka oświatowa MEN dotycząca poziomu i kierunków kształcenia nauczycieli. Ośrodki metodyczne decyzją MEN mogą, po uprzednim uzyskaniu zezwolenia, organizować tylko kilka określonych form nadających nauczycielom dodatkowe kwalifikacje. Przekwalifikowaniem nauczycieli zajmują się wyższe uczelnie. Dlatego nie możemy spełnić oczekiwań nauczycieli, którzy na kursie chcieliby zdobyć uprawnienia do nauczania drugiego przedmiotu.

O planowanych formach doskonalenia zawodowego nauczycieli wszystkie szkoły na terenie naszego województwa zostały poinformowane w październiku 1992 r. Niestety, nie wszyscy dyrektorzy przekazali te informacje nauczycielom.

W bieżącym roku szkolnym na 15 różnych formach kursowych uczestniczy 370 nauczycieli. Pomimo braku pieniędzy, bazy dydaktycznej i kadry wykładowców zajęcia odbywają się systematycznie i są prowadzone na odpowiednim poziomie. Wykładowcami są głównie doradcy metodyczni, którzy oprócz rzetelnej wiedzy naukowej posiadają duże doświadczenie zawodowe. Zajęcia prowadzą też pracownicy naukowcy IWFis, pracownicy WPWZ oraz pracownicy naukowcy z Lublina i Warszawy. Dzięki uprzejmości dyr. W. Mazura zajęcia odbywają się głównie w pomieszczeniach Studium Nauczycielskiego.

Podstawowym celem kursów jest aktywizacja i poszerzenie posiadanej przez nauczycieli wiedzy. Na 3 kursach nauczyciele mogą zdobyć dodatkowe kwalifikacje : na kursie gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej, na kursie w zakresie bibliotekoznawstwa oraz dzięki współpracy z WOM w Siedlcach wychowawcy burs i internatów szkolnych mogą uzyskać kwalifikacje z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej.

Chyba wszyscy zdajemy sobie sprawę, że szkoła przyszłości zależy w znacznej mierze od nauczyciela, jego profesjonalizmu, osobowości, aspiracji i możliwości rozwoju zawodowego. Chcielibyśmy aby każdy nauczyciel odczuwał potrzebę rozwoju i abyśmy mogli mu w tym pomóc. W przyszłości planujemy organizowanie krótszych, bardziej różnorodnych form kursowych, których celem będzie nie dostarczenie nauczycielowi gotowej wiedzy, ale pobudzenie go do twórczej pracy.

ZESPÓŁ INFORMACJI PEDAGOGICZNEJ I INFORMATYKI

Konsultant – mgr Julian Osypiuk

Praca zespołu prowadzona jest w oparciu o plan pracy konsultanta d/s informacji pedagogicznej w r.szk. 1992/93 i skupia się głównie wokół pięciu dziedzin:

- I Diagnostowanie stanu kwalifikacji i potrzeb w zakresie doskonalenia,
- II Gromadzenie, opracowywanie i upowszechnianie informacji pedagogicznej,
- III Opracowywanie i upowszechnianie pomocniczych materiałów metodycznych,
- IV Organizacja prac związanych z nagrywaniem lekcji oraz upowszechnianie pedagogicznych audycji telewizyjnych i nagranych lekcji,
- V Koordynacja działań związanych z rozwojem informatyki w naszym województwie.

Zakres informacji skupiający się w tych dziedzinach jest tak ogromny, że w obecnym składzie osobowym zespołu występuje brak fizycznej możliwości na pełną realizację zadań. Dlatego też, działania prowadzone są wybiórczo, w zależności od ważności zagadnienia i możliwości realizacji przez Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Białej Podl.

W bieżącym roku opracowano ankietę, na podstawie której (między innymi) analizowane są potrzeby w zakresie doskonalenia. Wiele szkół nie przysłało odpowiedzi na ankietę. Należy więc rozumieć, że w tych placówkach nie występują potrzeby w zakresie doskonalenia zawodowego. W zespole redaguje i opracowuje się wszelkiego typu informacje przekazywane z MEN, CODN, KO, WOM – ów dotyczące kształcenia i doskonalenia zawodowego. Najbardziej pracochłonne jest opracowanie edytorskie i przygotowanie do wydania materiałów metodycznych nauczycieli i doradców. (Tym zagadnieniom poświęcamy najwięcej czasu). Największe zainteresowanie wzbudzają: propozycje rozkładów materiału, konspekty, zestawy zadań kontrolnych i sprawdzianów, propozycje zeszytów przedmiotowych itd. (Ponad 120 tys. arkuszy powielonych materiałów w ciągu roku.) Ponadto prowadzimy sprzedaż komisową zeszytów przedmiotowych i najnowszych wydawnictw z różnych przedmiotów (w przypadku braku – udzielamy informacji o możliwościach zakupu) i nagrań magnetofonowych oraz odpłatną działalność kserograficzną. Dodatkowo w tym zespole opracowywane są w całym zakresie wyniki konkursów przedmiotowych wszystkich etapów. Opracowane informacje przekazywane są zainteresowanym szkołom.

Wykorzystując posiadany sprzęt filmujemy na taśmach video różne metody i formy pracy nauczycieli (lekcje, wystawy, uroczystości itp.), które stanowią istotny element w pracy zawodowej nauczyciela – doradcy określonego przedmiotu. Współpracując w tym zakresie z Pedagogiczną Biblioteką Wojewódzką, opracowujemy katalog nagrań magnetofonowych i wideofonicznych. Po opracowaniu katalog zostanie przesłany do szkół, a zbiory będą wypożyczane zainteresowanym nauczycielom.

Dużym powodzeniem cieszą się organizowane przez WOM kursy z zakresu podstaw obsługi sprzętu komputerowego. Ilość ich jest uzależniona od przydzielonych środków finansowych na ten cel. W miarę posiadanych możliwości udzielamy pomocy merytorycznej nauczycielom zainteresowanym informatyką. O możliwościach szczegółowego szkolenia informatycznego zostaną powiadomione szkoły średnie i inne osoby zainteresowane po otrzymaniu informacji z MEN.

Informację o pracy potraktowano wybiórczo, bowiem do tego zespołu przekazywane są również materiały typu administracyjnego, które po opracowaniu kierowane są do określonych adresatów. Należy podkreślić, że generalna wymiana sprzętu w znacznym stopniu przyczyniła się do poprawy jakości edytorsko – graficznej wydawanych materiałów. Od jego sprawności i sprawności zespołu zależy w znacznej mierze działalność Wojewódzkiego Ośrodka Metodycznego.

ZESPÓŁ D/S WDRAŻANIA REFORMY PROGRAMOWEJ I NOWATORSTWA PEDAGOGICZNEGO.

Konsultant – mgr Wojciech Kant.

*Każda inicjatywa, każda zdolność
do działania autorskiego, pomysłowości
jest bezcenna, godna podtrzymania
i upowszechnienia.*

Zbigniew Kwieciński

Powszechnie oczekuje się dziś szkół o własnej odrębności, tożsamości, autorskich programach nauczania, szkół posiadających własne oblicze wychowawcze. Obecna, trudna sytuacja finansowa białskiej oświaty ogranicza podjęcie na szeroką skalę ambitnych zmian, przynoszących wymierne efekty. Z drugiej strony reforma programowa, przepisy oświatowe dają szansę na budowanie rozwiązań alternatywnych, podyktowanych twórczymi możliwościami nauczycieli, własnymi spojrzeniami na problemy edukacyjne, co upoważnia nas wszystkich do poszukiwań w zastanych trudnych warunkach.

W poszukiwaniu kierunków innowacji szkolnych pomocna jest odpowiedź na następujące pytania:

1. w jaki sposób przekształcić tradycyjne, zunifikowane systemy szkolne w nowoczesne, kształcące i wychowujące szkoły na miarę współczesnych potrzeb i oczekiwań ?
2. w jaki sposób budować szkołę stawiającą przed swoimi uczniami wysokie wymagania w zakresie wiedzy, kultury osobistej, postawy moralnej ?

Doświadczenia wielu szkół dowodzą, że możliwe do realizacji są następujące kierunki :

- rozluźnienie systemu klasowo-lekcyjnego,
- nauczanie zróżnicowane,
- organizowanie i prowadzenie klas autorskich,
- integracja treści kształcenia,
- wykorzystanie uwarunkowań środowiskowych we wzbogacaniu treści kształcenia.

Jako animatorzy postępu pedagogicznego w bieżącym roku szkolnym przyjęliśmy do realizacji następujące zadania:

1. rozpoznanie szkół, w których prowadzone są innowacje pedagogiczne (opracowanie – wysłanie do szkół ankiety),
2. klasyfikacja prowadzonych w szkołach innowacji,
3. nawiązanie kontaktu z Towarzystwem Szkół Twórczych – udział w organizowanych seminariach i sesjach,
4. prowadzenie ciągłej działalności w zakresie prezentowania nauczycielom problemowej informacji o nowatorstwie (informowanie szkół o węzłowych pracach TST, doręczanie szkołom zwartej informacji o programach autorskich pt: " Programy autorskie szansą rozwoju szkoły ").
5. prowadzenie doradztwa innowacyjnego dotyczącego zagadnień: merytorycznych, metodycznych, metodologicznych oraz inicjowania opracowań autorskich.

6. Organizowanie spotkań z nauczycielami nowatorami na temat: wymiany doświadczeń, problemów we wdrażaniu prowadzonych innowacji, wniosków do dalszej pracy.
7. Zorganizowanie konkursu na "Materiały metodyczne i pomoce naukowe" :
opracowanie szczegółowego regulaminu i wysłanie do szkół i placówek oświatowo-wychowawczych.

Planowane działania przyszłościowe.

1. Prowadzenie specjalnej informacji o nauczycielach nowatorach :
 - materiał obejmujący charakterystykę działania nowatorskiego,
 - nota biograficzna o nauczycielu nowatorze.
2. Organizacja ruchu postępu pedagogicznego. Formy organizacyjne mogą być różne, od struktur rad postępu pedagogicznego, do eksponowania tej działalności w systemie placówek oświatowych. Wskazane jest tworzenie warunków funkcjonowania zespołów nauczycieli nowatorów, klubów szkół, zespołów problemowych.
3. Zorganizowanie wojewódzkiego sejmiku oświatowego.

Ze swojej strony jako członek Komitetu Redakcyjnego Dwumiesięcznika Ministerstwa Edukacji Narodowej " Wychowanie Techniczne w Szkole ", autor kilkunastu artykułów na łamach tegoż czasopisma i " Nowej Szkoły ", zachęcam koleżanki i kolegów nauczycieli przedmiotu Technika i innych do dzielenia się swoimi doświadczeniami, osiągnięciami w pracy zawodowej na łamach czasopism pedagogicznych.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

doradca – mgr Stanisława Stasiuk

*Bądź sobą – szukaj własnej drogi.
Pozwól dzieciom błędzić i radośnie
dążyć do poprawy. Dzieci chcą się
śmiać, biegać, swawolić!*

Janusz Korczak

Powyższy cytat J.Korczaka " Bądź sobą – szukaj własnej drogi" – był i jest dla mnie mottem w pracy doradcy wychowania przedszkolnego. Pamiętając o tej maksymie szukałam i szukam kontaktów z nauczycielami, aby pozwolić im "odkrywać" takie sposoby pracy z dzieckiem, które w pełni umożliwią otwarte działania dzieci, aby ukierunkować poszukiwania i praktykę nauczyciela tak, by nauczyciel traktował dziecko w sposób podmiotowy. Tradycją w praktyce przedszkolnej jest realizacja programu głównie poprzez zajęcia grupowe, które pozwalają systematycznie i wszechstronnie oddziaływać na wszystkie sfery rozwojowe, ale mają tę wadę, że umacniają schematyczne formy działania, a wówczas umyka z pola widzenia dziecko jako podmiot. Chcąc być w zgodzie z obecnie obowiązującym programem i wymaganiami, staram się tak ukierunkowywać pracę nauczyciela z dzieckiem, by dziecko w większym stopniu jak dotychczas było współtwórcą sytuacji wychowawczej czy rozwojowej, by mogło nauczycielowi proponować, stawiać problemy, poszukiwać rozwiązania i odkrywać "własny świat".

Planując pracę doradcy wychowania przedszkolnego na rok 92/93 w/w problemy wzięłam pod uwagę i systematycznie je realizuję poprzez następujące formy pracy:

I. Doradztwo metodyczne i merytoryczne oraz sprawowanie opieki nad nauczycielami rozpoczynającymi pracę. W tym celu:

- 1) zorganizowałam 8 rejonów doradztwa metodycznego dla nauczycieli wychowania przedszkolnego na terenie województwa,
- 2) zapraszam nauczycieli wychowania przedszkolnego na zajęcia otwarte do Przedszkola nr 7 w Białej Podlaskiej (czwartki),
- 3) prowadzę konsultacje indywidualne z nauczycielami we własnej pracowni metodycznej oraz w placówkach wychowania przedszkolnego na terenie pracy danego nauczyciela,
- 4) prowadzę konsultacje zespołowe i konferencje metodyczne dla nauczycieli wychowania przedszkolnego, omawiając następujące tematy:

- Analiza treści programowych wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 1992/93.
- Realizacja minimum programowego.
- Analiza planów pracy wychowawczo–dydaktycznej.
- Rozwijanie inwencji twórczej u dziecka oraz wskazywanie na sposoby jej wykorzystania podczas różnorodnej działalności.
- Warsztat pracy nauczyciela wychowania przedszkolnego.